

HECE TAŞLARI

Aylık Şiir Dergisi

6.sayı on5ağustos 2015

BU SAYIDA

**Niyazi Yıldırım
GENÇOSMANOĞLU
Mustafa AYVALI
Nuri PEKSÖZ
Eyüp ŞAHAN
Talat ÜLKER
Mehmet ÖZDEMİR
Mecit . Teymurifar SEFA
Günerkan AYDOĞMUŞ
Bestami YAZGAN
Ömer AYDOĞAN
Tayyib ATMACA
Mehmet PEKTAŞ
Hasan Fahri TAN
Erdal NOYAN
Azade TURAP
Salih ÖZEL (Evreni)
İsmail Kutlu ÖZALP
Mustafa BENEKLİ
Habib KARASAKALLI
Yasin USTA
Halit YILDIRIM
Mehmet Fatih KÖKSAL
İsmail GÖKTÜRK (Aczî)
Âşık HUZURÎ**

HECE TAŞLARI

Aylık Şiir Dergisi
Genel Yayın Yönetmeni
Tayyib Atmaca
Yazışma Adresi
İhlamurkent Mh. Kıvılcık Sk.
F8/3 Odunpazarı/ESKİŞEHİR
Telefon: 0535 391 92 50
hecetaslaridergisi@gmail.com
6. Sayı 15 Ağustos 2015
ISSN: 2149-4509.

NİYAZİ AĞABEY RUHUN ŞAD OLSUN

Aylardan ağustos günlerden Cuma beyaz elbiseyle Sultan Alparslan Cuma namazını kıldıktan sonra *beyaz haberleri* duyurmak için toprağı kanıyla yoğurmak için yoksulu yetimi kayırmak için sancakla burçların vuslatı için kürdü türkü ile rum ülkesine Allah'ın izniyle yalın kılıçla dalınca bir uçtan ta öbür uca gökte yankılandı Allahuekber açıldı kapısı Anadolu'nun.

Aylardan ağustos günlerden Cuma Halit Bin Velid'in diktiği sancak Diyarbakir kalesinde rüzgâra bağrını açarak dalgalanırdı Ömer camiinin yan avlusunda peygamberi gören gözler aşkına ne oldu da böyle döndük şaşkına ne din tanıyan var ne Mem û Zîn'i İslam ümmetinin bir ferdi iken gülün boynu bükük sırtır diken Yarabbi kahrolsun nifakı eken küfrün bayrağını burçlara çeken.

Aylardan ağustos günlerden Cuma bilmeyenler bilsin Çanakkale'de Yemen'de Bakü'de Sarıkamış'ta Bursa Eskişehir ve Kütahya'da İzmir'de Antep'te Şanlıurfa'da Kahramanmaraş'ta Osmaniye'de sırtımızı sırtımıza vererek gönlümüzü gönlümüze sererek göğsümüzü süngülere gererek birlikte savaştık yarınlar için de haydi söyleyin bu savaş niçin?

Aylardan ağustos günlerden Cuma Fırat Dicle Murat hırçın akıyor bereket kalmadı toprağımızda birlikte ağlayıp gülüştüğümüz bir dürüm ekmeği bölüştüğümüz tavuğumuz birbirine karışan kızlarını alıp kız verdiğimiz hangi gavurların hangi sözüyle soframıza bıçak saplamak ister İslam ümmetiyken bir sorun yoktu yüzüne bakınca ayna olanlar nereye gizlendi bilen söylesin.

Aylardan ağustos günlerden Cuma
Siyonist tacirler geçti hücumu
Ya Allah Bismillah Allahü Ekber!..

HİCRET –I-

Niyazi Yıldırım GENÇOSMANOĞLU

Bir korku, bir telaş bir zifiri gam
Kureyş beldesine indiği akşam
Küfrün en kudurgan, en bed vaktidir

Delirir korkunun uykusuzluğu
Kavurur gecenin kan susuzluğu
Şirkin mübüvete savlet vaktidir

Mukaddes yataktan Murtazâ kükrer!
Ağızlar bir karış el-ayak titrer
Bu an yomsuzluğun hayret vaktidir

Mekke sayıklarken bâtil uykuda
En yüce dağların göbeği suda
Risalet deryasının med vaktidir

Kaç gün doğup battı kaç ay dolundu
Zaman gelip çattı ve emrolundu
Kuvveden fiile hicret vaktidir

Güvercin yuvası örümcek ağı
Böyle şey gördün mü ey Sevr dağı
Hayretin yeri yok ibret vaktidir

Has güller açarken çağın bağrında
İlâhi tecelli dağın bağrında
Yâr'la Yâr-i Gar'ın sohbet vaktidir

Bir hadsiz sevincin Medine'sinden
Yükselen Allahüekber sesinden
Belli ki, tevhidin kudret vaktidir

Binlerce göz yolda gün, gece, şafak
Bayraklar, bayraklar, yeşil, kızıl, ak
Belli ki, İslam'ın devlet vaktidir

Buyurdu sahibi göklerin yerin!
Size gönderdiğim son Peygamber'in
Bugün âlemlere rahmet vaktidir

İZ**Mustafa AYVALI**

Nerden başlasam bilmem; bir başına koyup da
Güz vurgunu gülleri kırıp gitmek var mıydı
Şıvgın vermiş gönlüme lanetler okuyup da
Zemheri kundağına sarıp gitmek var mıydı

Günüm dağlara veda edip sırra ağarken
Âlemler suskun, tende efkârım ah-ı zârken
Şu sahilde verdiğin sözünde durmak varken
Dizginsiz dalga gibi vurup gitmek var mıydı

Tedirgin umudumun dalına çentik atıp
Al dudağın meyinde serabımı damıtıp
Ömrün son çeyreğinde tozu dumana katıp
Saati bir nefese kurup gitmek var mıydı

Bu kadar kolay mı ki; yeminleri yakarak
Dağ misali sevdâyı bir çırpıda yıkarak
Tuz buz olmuş bedene kordan mihlar çakarak
Subaşında çarmıha gerip gitmek var mıydı

Yurtsuz gezen düşlerim yalnız seni anmakta
Hatta sükutuma eş gökler yankılanmakta
Şu verdiğin mendili gömdüğün sığınakta
Kefenin olsun diye serip gitmek var mıydı

DAĞLARIN TÜRKÜSÜ**Nuri PEKSÖZ**

Karanlığa yaslanmış sevda yorgunu
Mühürlenmiş gama yüreğim dağlar
Kıran yemiş kervanlarda malım var
Bu yüzden ümitten ırmağım dağlar

Bir gönlün olsaydı savrulmaz mıydın
Hicran ateşinde kavrulmaz mıydın
Vefasız bir dosttan ayrılmaz mıydın
Söndü yine sevda çerağım dağlar

Serendip'te nedametim var benim
Bir kulum ki kıyametim var benim
Hak yolunda şahadetim var benim
Daha bilenmemiş bıçağım dağlar

Tur savrulur gönül varır secdeye
Yetmiş iki millet yürür secdeye
Cudi gibi mekân olur secdeye
Tufanımda sensin ereğim dağlar

Ashabı Kehf gibi mihman olsaydım
Çiçeğini deren Lokman olsaydım
Ülkeri arayan çoban olsaydım
Gizli benim duam, dileğim dağlar

Ey gönül, sakın bir devri unutma
Nur Dağında o serveri unutma
Uhut ol, cefayı cevri unutma
Kızıl libas giyer çiçeğim dağlar

Çılgılığımız sende bir rüzgâr olur
Dolu olur yağmur olur, kar olur
Dağların türküsü hep efkâr olur
Vadilerde yorgun ırmağım dağlar.

HÂKİM BEY**Eyüp ŞAHAN**

Zahmet edip oku dosyamı bir gün
Boş gelip gitmekten bıktım hâkim bey
Yine erteledin: yüreğim üzgün
Bu yüzden karşına çıktım hâkim bey

Ömür tamam oldu, karar olmadı
Merdiven çıkacak halim kalmadı
Ben yıldım bu işten savcı yılmadı
Hayretle yüzüne baktım hâkim bey

Hak arayım derken belâyı buldum
Yeminler olsun ki bin pişman oldum
Sinirden saçımı başımı yoldum
Hak diye kendimi yaktım hâkim bey

Hani adaletti mülkün temeli
Mesai doldurmak iş mi demeli
Ben soru sorunca lafi geveli
Hukuka bir çizgi çektim hâkim bey

Nereye varacak bu işin sonu
Bellerimi büktü gel git oyunu
Yeter artık keste, bitsin bu konu
Kır kalemi boyun büktüm hâkim bey

Karda kışta gelmek ne büyük çile
Erteledim demek kolaydır dile
Eyüp'e müstahak; belki az bile
İşte ben bu yüzden çöktüm hâkim bey

MİLLİ ROMANTİZMİN DESTAN BURCUNDA BİR ALPEREN: NİYAZİ YILDIRIM GENÇOSMANOĞLU

Talat ÜLKER

Büyük sanatkarlar, toplumların en müreffeh yahut en bunalımlı zamanlarında yetişirler. Bunalım dönemleri, halin olumsuzluklarından kaçışlarla başlayan arayışlarıyla, ya yolculuğunu kendi iç dünyasının yalnızlıklarında sürdürerek eserini kurgulayan ya da mazinin destansı anlatılarından beslenerek toplumsal bir dirilişi hazırlayan ustaların yetişmesine zemin oluşturur. Bu durum en çok şiir sanatında kendini gösterir: Yaşadığı çağı sorgulayan, yaşadığı çağın değer yargılarıyla kavgaya tutuşan her şair, aynı zamanda geleceği inşa etmek isteyen zihniyetin de temsilcisidir. Bu yanıyla şair “kökü mazide olan ati”dir ve geçmişin yeniden inşa ve ihya edilerek gelecek nesillere taşınmasıyla vazifelendirir kalemini.

Kullandığı malzeme açısından milli olan tek sanat edebiyattır. “Yazarın kimliği” ortaya koyduğu edebî metnin dilinde saklıdır. Millî kimliğin ve bireysel belleğin yeniden kurgulanması için kalemini vazifelendiren şair, içinden çıktığı toplumun kültürel belleğinden elde ettiği malzemeyi, o malzemeye yakışır bir dille yoğurarak oluşturduğu metinleri sunar topluma. Çünkü sosyal bir varlık olan dil, sanatkarın oluşturduğu metinde bir “özge söze” dönüşür. Bireyin ve milletin kendi mitini yeniden oluşturma süreci olan milli tarih algısı, edebî metne kaynak olarak kullanılınca, bireye ve millete ait özerkleşme, özgünleşme ve bütünleşme aşamalarını belirginleştirir. Bu bağlamda “millî romantik duyuş tarzı”nı yansıtan her eser, soylu amaç ve istekleri, yüksek idealist normları ve benimsenmiş kıymet hükümlerini içselleştirir.

1960-1980 döneminde sanat anlayışının anlatma tarzı, imge dünyası ve insan tipolojisi bakımından milli kaynaklarından uzaklaştığını iddia eden sanatkarlar, ‘millî kaynaklara dönme ve onları yeniden ihya ve inşa etme niyetiyle yorumlama’ gereği duydular. Şerif Aktaş'ın 'millî romantik duyuş tarzı' adını verdiği bu yönelimin sanatkarları, geçmiş, işlevini yitirmiş sıradan olaylar dizgesi olmaktan çıkarıp geleceği kurgulayacak canlandırıcı unsur olarak gördüler. Tarihten yapılan tip, olay ve imge aktarımları, yeniden yorumlanarak güncellendi. Bu tarihi yaşanıp bitmiş bir olaylar dizgesi olmaktan çıkarıp geleceği kurgulayacak bir “iman”a dönüştürmekti.

Toplumsal belleğe ait kültürel değerlerin, Türkçenin geniş anlatım imkânlarıyla dönüştürülmüş ve işlenmiş bir biçimde şiire akması, milli romantik duyuş tarzına sahip sanatçıların en büyük arzudur. Zengin bir geleneğin mirasını yeniden inşa ve ihya etme iddiasını da içinde taşıyan “millî romantik duyuş tarzı”, milli edebiyat birikiminin üzerine yeni algılar ilave eden Arif Nihat Asya, Bekir Sıtkı Erdoğan, Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu, Yavuz Bülent Bakiler, İlhan Geçer, Bahattin Karakoç, Abdurrahim Karakoç, Coşkun Ertepinar, Dilaver Cebeci, Yahya Akengin gibi sanatkarlar tarafından temsil edilir. Bu sanatkarlar, tarihin duvarlarını aşarak geleneğin büyüklük kaynaklarından beslenirler.

Şiir tarihimizde “Destan Şairi” unvanıyla mümtaz bir yere sahip olan Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu, Destanlar Burcu adlı eserinin önsözünde milli romantik duyuş tarzının kendisi açısından yorumunu yapar: “Şiir yazmaya başladığımdan bugüne kadar, milli şuuru canlı tutmaya, geçmiş; ak ve kara, acı ve tatlı günleriyle hatırlatmaya ve geleceğe doğru, her gün yeniden bilenmiş bir milli şuuru ve imanı genç nesillere vermeye çalıştım. Milleti yoğuran olayları, kahramanları, eserleri... Milli tarihi, coğrafyayı nesillere şiir diliyle anlatmak, bazen överek, bazen sarsarak, bazen sitem ederek genç nesilleri zevk ve heyecanla milli ülküler etrafında toplamak, bence şairin ve şiirin başta gelen görevidir. Şair bu görevi millete, mukaddes bir borç gibi eda eylemek zorundadır.”

Millî tarihin sözlü geleneği içerisinde aktarılan destansı malzemeyi sanat metnine dönüştürmekle vazifelendirdiği kalemini Türk’ün tarih ve mitolojisiyle besleyen Gençosmanoğlu, Orkun, Aras, Türkeli, Türk Yurdu, Töre ve Türk Edebiyatı gibi dergilerde yayınladığı şiirleriyle tarihsel bilgiyi milli ülkeye dönüştüren sanatkar olarak geçti edebiyat tarihimize. Hüseyin Nihal Atsız'ın ülküsünü kurguladığı ve malzemesini verdiği Türk tarihini irki ve hamasi açıdan değerlendiren milliyetçiliğine İslami ve tasavvufî bir derinlik kazandırarak yenileyen Gençosmanoğlu, milliyetçi şiiri temsil eden geleneğin ser çeşmelerinden biridir. Daha on bir yaşındayken Erzincan zelzelesi üzerine yazdığı şiirin okulunun duvar gazetesine konulmasından kuvvet alan şair, “Şiir, en müessir ifade tarzıdır.” ibaresiyle hayatı boyunca ülküsüne şiirle hizmet etti.

İlk şiir kitabı olan “Bozkurtların Ruhı” 1952’de, ikinci eseri “Gençosman Destanı” ise 1959 yılında basıldı. 1969’da Nihal Atsız’ın “Bozkurtların Ölümü” adlı eserini “Kür Şad İhtilali” adıyla nazma çekerek, bu ölümsüz eseri destanlaştırdı. 1971’de Malazgirt Zaferi’nin 900. yıl dönümü münasebetiyle yazmış olduğu “Malazgirt Destanı’ndan sonra”, 1973’de “Kopuzdan Ezgiler”, 1976’da “Salur Kazan Destanı”, 1977’de “Boğaç Han Destanı”, 1983’de de “Destanlarla Uyanmak” adlı eserlerle beş bin yıllık Türk tarihinin içinde gezinip durdu. Birkaç baskı yapan bu eserlerinden seçtiklerini 1992’de “Destanlar Burcu” adlı bir kitapta toplayan şair, 1993 tarihinde aramızdan ayrıldı.

Şiir dilini, diğer dil türlerinin kaymak tabakası olarak gören şair, gerek “Bozkurtların Ölümü” romanını nazma çekerken, gerekse Dede Korkut Hikâyelerini destan metinlerine dönüştürürken tarihi Türkçeyle bezenen ama yaşayan dilden kopmayan bir dili kurgulamanın uğraşındadır. Bu dili kurgularken bütün Türk dünyası tarafından da anlaşılabilir olmayı gözetir. Kopuzla ilk deyişi söyleyenden ozandan başlayarak sanatı; aşk ve iman olarak anlayan, gördüklerini duyduklarını, sezdiklerini anasının ak sütü ile yoğurup ana diliyle söyleyen Türk şairlerinin hepsini sever ama onun şiir ikliminde Yahya Kemal Beyatlı ile Arif Nihat Asya’nın yeri bambaşkadır.

Gençosmanoğlu’na göre tarih milletin hafızasıdır. Toplumsal aklın ve mantığın işleminde tarihsel hafızanın çok büyük rolü vardır. Dünyü hatırlamayan bir insan, bugünün manasını anlayamaz. Bu yüzden milletlerin varlıklarını sürdürebilmeleri için geçmişlerini hatırlamaları, hatta bu hatıralarını daima canlı tutmaları gereklidir. Bu hatırlatma için sanat en uygun, en etkili bir vasıta. Geçmişle gelecek arasında köprü kuramayan sanatkâr, görevini kavrayamamış, sanatın manasını da anlayamamıştır. Millet, sanatkârlarının verdikleri eserler ölçüsünde vardır. Öyleyse, geçmişle günümüz hatta geleceğimiz arasında denge kurmak; “dün”, “bugün” ve “yarın” adlı dayanaklar üzerine kurulan bir köprüden asıl hedefe yürümekle mümkün olabilecektir. Gençosmanoğlu, Türk’ün cengâver ruhunun İslam irfanıyla derinleşen akışına kendini bırakarak Oğuz töresinin kurduğu devletlerin ve vatanlaştırdığı toprakların izini sürer mısra mısra. Önce Türk’ün has diliyle bismelenin mealini hazırlar:

*“Şol gökleri dolduranın
Donatarak kaldıranın
Ol deyince olduranın
Doksan dokuz adı ile”*

Gençosmanoğlu, “Kızılelma’ya hey” narasıyla ufukları kovalayan bir akıncı beyi gibidir. “Malazgirt Marşı” adlı meşhur şiirinde fetih ruhunun coşkusunu taşır belleklerimiz:

*“Yiğitler kan döker, bayrak solmaya,
Anadolu başlar vatan olmaya...
Kızılelma’ya hey... Kızılelma’ya...”*

Onun şiirinin itici gücü Kızılelma’dır. “Kızılelma”, Türklerin devlet töresini kurgulayıp tarih sahnesine çıktıkları andan itibaren dünyaya hâkim olma ideallerinin, cihan hâkimiyeti mefkûrelerinin sembolüdür. Bu sembolün, Türk tarihinin hangi döneminde ortaya çıktığı tartışmalı ise de, Osmanlılarla birlikte pek çok Türkçe metinde bu kavrama rastlanmaya başlanır. Saltukname’den Evliya Çelebi’ye, masallardan halk şairlerinin şiirlerine kadar kültürümüzün bir parçası haline gelen “Kızılelma”, modern dönemlerde Türk şair ve yazarlar tarafından, yeniden edebiyatın bir kavramı, bir sembolü olarak kullanılmaya başlanır. “Kızılelma” kavramı/sembolü, ünlü Türk milliyetçisi Ziya Gökalp’ın 1913 yılında yayımladığı “Kızılelma” adlı uzun manzumeyle birlikte geleneksel anlamından daha geniş bir muhtevaya kavuşur. Artık o, dünya Türklerinin hayatın bütün alanlarında yükselmelerini, birleşmelerini, özlemini çektikleri Turan idealine ulaşmalarını sembolize eden bir kavramdır. Gökalp’te biraz da muhayyel bir içerikle şekillenen Kızılelma kavramı Atsız’la birlikte daha müşahhas bir algıya dönüşür. Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu, Dilaver Cebeci ve diğer milliyetçi şairler, Gökalp’ın “muhayyel”liğiyle Atsız’ın “müşahhas”lığını birleştirerek, “Kızılelma’yı Türk birliği, Türk’ün yükselişi, kurtuluşu olarak algılayarak edebi metinlere taşırlar. Gençosmanoğlu Ant adlı şiirinde Kızılelma’yı türkün ülküsü olarak sunar:

*Gönüllerin türküsü,
Kızılelma ülküsü...
Bugün, gök gürlütüsü,
Türkçe konuşur!”*

Birinci Dünya Savaşıyla birlikte “Kızılma” ideali ve edebiyatı sessizliğe gömülür. 1931 yılında Nihal Atsız, “Adalar Denizinden Altayların Ötesine Kadar Bütün Türk Gençliğine” adlı şiiriyle “Kızılma” edebiyatını yeniden canlandırır. *Çınaraltı* dergisi etrafında, bu kavram üzerinde yeniden tartışmalar yapılır ve *Kızılma* adlarıyla dergi çıkartılır. Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu, Ragıp Şevki Yeşim, Mim Kemal Öke, Halil Delice, Dilaver Cebeci gibi pek çok şair ve yazarımız, bu kavramı kâh geleneksel kâh modern anlamı içerisinde çeşitli şiir, öykü ve romanlar işlerler. Mehmet Kaplan’ın yorumuyla Gençosmanoğlu, başlangıçta Atsız’ın etkisiyle ırk üstünlüğüne dayalı bir milliliği seslendirirken ilerleyen zamanlarda İslamiyet sonrası dönemlerin olay ve kişilerine de yönelerek İslami ve milli vakalarımızı, zaferlerimizin gururunu, mağlubiyetlerimizin acısını, inancımızı, coğrafyamızı ve kültürümüzü mazi, hal ve ati üçgeni içerisinde işleyerek şiirin bengisuyu ile yeni heyecanlar haline getirmiştir. “Rum Gazileri” adlı şiirinde ecdadımızı Kızılma ufkunun yüceliğinde anar:

*“Doğarlar ufkuna Kızılma’nın
Alçacık dallara konabilmezler.”*

Gençosmanoğlu, “murdar bir halden” kaçıp “şanlı bir maziye” sığınanlardandır. Ancak onun dönemleri arasında dolaştığı tarih bitmiş, tamamlanmış bir olaylar örgüsü değil, hala yaşanan ve yeni nesillerin imanlarını kuran bir değerler yumağıdır. “Koç Yiğit Kimdir” adlı şiirinde gençlere kahramanlığın ve ülkü eri olmanın yolunu beş bin yıllık tarihin içinden süzerek sunar:

*“En zayıf çağında güçlü düşmana
Karşı korkusuzca çatabilendir.
Bayrak, namus, vatan, ülkü uğrunda
Kanını toprağa katabilendir.”*

Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu’nun Kürşat İhtilali Destanı, Malazgirt Destanı, Kopuzdan Ezgiler, Destanlarda Uyanmak, Boğaç Han Destanı, Bozkurtlar Destanı ve Salur Kazan Destanı gibi eserleri dikkate alındığında, onun tarihe yönelişinde kurucu ve fetihçi ruhun hayat dinamiklerini hâle taşımaya hedeflediği görülür. Ona göre Tarih, keyfiyetin kemiyete üstünlüğünü belgeleyen örneklerle doludur. Gençosmanoğlu’nun şiirlerindeki ana kurgu bu düşünce üzerine bina edilmiştir. O, tarihi yapan ve geleceği de kuracak olan yiğitleri Alperen tipiyle imgeler. İdealize edilerek Türk gençliğine örnek olarak sunulan bu alperenlerin her biri en azından üç bin yaşındadır. Tarihle yaşıt olan bu örnek kahramanlar milletin var olma iradesinin ete kemiğe bürünmüş görüntüsüdürler. “Gazi Alperenler” hitabıyla başlayan şiirinde bu bakışla hem geçmişi yorumlar hem geleceğin kurgulayacak yolu gösterir

*“Şanlı Kitap önderiniz kılındı
İman, sancak gönderiniz kılındı
İklim-i Rum minderinizi kılındı
Ol mindere kavi diz verilmeli”*

Gençosmanoğlu’nun şiiri “tarihi tekerrürden” kurtaracak uyarılarla doludur. Bu uyarılar yaklaşık 1300 yılı aşkın bir zamandan süzülüp gelir. Orhun Yazıtları’ndaki Bilge Kağan’ın sözleri 1300 yıl sonra şairin dilinden bize ulaşır. Böylece zaman bireysel bir kurgu olmaktan çıkıp toplumsal bir algıya dönüşür. 1300 yıl, bireysel bilinci kuran kolektif bilincin yaşıdır. Ramazan Korkmaz’ın ifadesiyle “Milli romantik duyuş tarzı, bu 1300 yıllık süreçte yeni sürgünlere niyetli bir çiçeklenmedir. Burada şair geçmişe edilgen nitelikli bir sığınma yönelişinde değildir. Töre, geçmişin deneyimli bilgi birikimini içinde taşıyan ve şimdi’nin geleceğe yönelişini, atılımını sağlayan dinamizmdir. Bu yüzden onu dinlemek gerekli, hatta zorunludur.”

*Köklerinden koptu okumuşların,
Battı put yaptı okumuşların,
Yaptığına taptı okumuşların...
Ey Türk! Kendine dön! Yad, yaban nene
Kalk, doğrul yerinden, yürü, geç öne!*

Gençosmanoğlu, Türk milletinin tarihini, kültürünü ve meselelerini anlatmakla vazifelendirdiği kalemiyle, Türk’ün hem kavmi hem İslamî şecaatini dile getiren destanlarıyla, Türk edebiyatında derin izler bıraktı. Yazdıklarına yaraşır bir hayat öyküsünü ardında bırakarak “Aylardan Ağustos, günlerden Cuma” dizesiyle başlayan Malazgirt Marşı’nda kutsadığı ay ve günde, ağustos ayının üçüncü cumasında, aramızdan ayrıldı.

Mekânı cennet olsun.

ÖLÜ KUŞ RESİMLERİ**Mehmet ÖZDEMİR**

Ufuk elma sarısı sabah kınalı keklik
Tuti dilinde esma son ezgisi buselik

Cem'in esrik kadehi gönül ateşi suzan
Aşkı içirir serçe ağzının şarabından

Bir kadın ki göğsünden süt içirir sabaha
Uçar sıcak koynundan iki güvercin daha

Helezonik bir aşkı sarar içine sema
Arştan arza seslenir gagası kesik Hüma

Binlerce yorgun kanat sıralanır boşluğa
Çıgıllıklar sığırcığin serenadı kuşluğa

Son ikindi gölgesi öper saçından güzü
Ölü kuş resimleri benek benek gökyüzü

GÜZEL YÂRİM**Mecid. Teymurifar SEFA**

Söyle seba güzel yara
Nazile gitme bir dayan
Bilmiyorum kaçım hara
Hicr gamından ay aman.

Dönmek ile o tellere
Dertimi saldı dillere
Sırrım açıldı ellere
Sözlerim oldu dasitan

Uydum o tellere beli
Esti könlüme gam yeli
Qeys tek olmuşam deli
Halımı etmisen yaman

Ahdına etmedin vefa
Oldu işim gücüm neva
Gel daha etme çok cefa
Ey bana söz verib danan

Ondaki gözlerin akar
Könlümü yandırıp yakar
Söyle neden humar bakar
Gözlerin aşka her zaman

Aşkına et vefa yene
Ruhuma ver sefa yene
Ger edesen cefa yene
Dünya olur yalan, inan

NİYAZİ YILDIRIM GENÇOSMANOĞLU

Günerkan AYDOĞMUŞ

Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu Elazığ'ın Ağın ilçesinde doğmuştur. Rahmetli Babamla birlikte Akçadağ Köy Enstitüsünde okumuşlar. Ben öğretmenliğe başladığımda (1970 yılında) Niyazi Bey Ankara'da yaşıyordu. Yazları seyrek de olsa Ağın'a gelip giderdi. Ağın'da amcaları ve amca çocukları vardı. Bizler ülkücü gençler olarak geldiğini duyduğumuzda onu mutlaka görmeye giderdik.

Öncelikle Gençosmanoğlu'nun ailesinden bahsetmek isterim. Onun ailesi soy olarak Bağdat Fatihî Genç Osman'a kadar uzanır. Niyazi Yıldırım o aileden gelen bir destan şairidir. Bu sadece Niyazi Bey'in ileri sürdüğü bir görüş değil. Ağın'da yaptığım araştırmalarda da bunu doğrulayan birçok belgeye rastladım. Buna bir iki örnek vereyim. Ağın'ın Şenpınar Mahallesi'nin girişinde tarihi bir mezarlık vardı. Ben 1950'li yıllarda bu köye gittiğimde tarihi mezarlığın orta bölümünde büyük bir taş yığını görürdüm. Yaşlı birçok insan o taş yığınının altında Bağdat Fatihî Genç Osman'ın babasının yattığını söylerlerdi. Tarih 1950'li yıllardı. Bana bunu söyleyen kişiler ise en az 60-70 yaşlarında insanlardı.

Yani o yıllarda Bağdat Fatihî Genç Osman pek fazla bilinmezken, Ağınlı köylüler Bağdat Fatihî Genç Osman'ın babasının mezarını bile biliyorlardı. Şimdi bu mezarın akıbetini söyleyeyim. Bundan beş altı yıl önce Şenpınar Mahallesi'ne gittiğimde ne yazık ki o tarihi mezarlığın yarısının yok olduğunu gördüm. Oradan bir yol geçirerek mezarlığın bir bölümünü yola katmışlardı. Genç Osman'ın baba mezarı da böylece kaybolup gitmişti.

Çocukluğumda Ağın'dan geçen tarihi bir yol vardı. Rahmetli ninem bu yola Bağdat yolu derdi. Şimdilerde kullanılmayan ve kaybolmaya yüz tutmuş bir şose yoldu. Sultan Dördüncü Murat Bağdat seferine bu yoldan gittiğine göre, Bağdat Fatihî Genç Osman da Ağın'dan sefere katılmış olmalıydı. Yine benim Ağın'la ilgili yaptığım bir araştırmada, her evde mutlaka bir "Osman" ismine şahit oldum. Yani "Osman" ismi Ağın'da yaygın bir isim olarak kullanılıyor.

Kısaca Bağdat Fatihî Genç Osman Ağınlıdır. Onun hayat hikâyesi ise bugün Gürcistan sınırlarında bulunan Ahıska'ya kadar uzanır. Babası Koyun Ağa Ahıska'dan çeşitli nedenlerle göç ederek Anadolu'ya gelmiş. Önce Bayburt'ta kaldıktan sonra oradan göç ederek Çemişgezek'e ve nihayet oradan da Çemişgezek'in komşusu olan Ağın'a göç etmişler. Bununla ilgili 1. Cihan Harbinden kalma bir vakanüvisin kaleme aldığı "Genç Osman" isimli kitapta bu bilgiler doğrulanmaktadır. Bu kitap Çemişgezekli Ağabeyimiz Erhan Saraçoğlu'nda bulunuyor.

Genç Osman hakkında Edebiyatımızda da birçok destan vardır. Bunlardan en yaygın olanı Kayıkçı Kul Mustafa'nın yazdığı destandır;

"Genç Osman dediğin küçük bir uşak,
Beline bağlamış ibrişim kuşak
Askerin içinde birinci uşak
Allah Allah deyip geçer Genç Osman!"

Kul Mustafa'nın kaleme aldığı bu uzun şiir bu gün Mehteran tarafından marş olarak okunmaktadır. İşte Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu böyle bir sülaleden gelmektedir.

Rahmetli ile gerek İstanbul'da gerek Ankara'da gerekse Elazığ'da çok defa görüşmelerim oldu. Yazdığı şiir ve destanlarda Ağın yöresinde kullanılan öz Türkçe kelimeleri sıklıkla kullanmıştır. O böylece Türk Edebiyatına da birçok yeni Türkçe kelime kazandırmıştır. Onun destanlar dışında Elazığ, Harput ve Ağın için yazdığı çok sayıda şiiri vardır. Elazığ'da öğretmenlik görevi yaptığı sıralarda mahalli gazetelerden Elazığ Gazetesi ve yine mahalli dergi olan "Yeni Fırat" dergisinde şiir ve makalelerine rastlıyoruz.

Niyazi Yıldırım'ın Azerbaycanlı vatan şairi Elmas Yıldırım'la olan ilişkisinden de bahsetmek istiyorum. Bunun tarihi 1940'lı yıllara kadar uzanır. Elmas Yıldırım, Azerbaycan'ın muhacir şairlerindedir. 1933 yılında Aşkabat'ta öğretmenlik yaparken Sovyet baskısı yüzünden hanımı ve iki çocuğu ile birlikte önce İran'a, sonra da Türkiye'ye kaçar. Van'da Türk vatandaşlığına alınan Elmas Yıldırım Elazığ'a gönderilir. Elazığ'ın birçok köyünde öğretmenlik yaptıktan sonra Nahiye Müdürü olur. Onun Nahiye Müdürlüğü yaptığı yerlerden biri de Elazığ'ın Ağın ilçesidir.

Yıl 1944 Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu o tarihte Akçadağ Köy Enstitüsünde öğrencidir. Ağın'da Nahiye Müdürü olarak görev yapan Elmas Yıldırım'la da fikir ve düşünce birliği vardır. Elmas Yıldırım'ın hazırladığı bir tiyatro oyununda Niyazi Yıldırım rol alır. Yani araları çok iyidir. Elmas Yıldırım Türkçü ve Turancı bir şairdir. Şiirlerinin büyük bir kısmı "Kara Destan" isimli bir kitapta toplanmıştır. Elmas Yıldırım Ağın'dan ayrıldıktan sonra Malatya Kale Nahiyesinde görev yaparken 1951 yılında vefat eder. Onun vefatı Gençosmanoğlu'nu ziyadesiyle üzmüştür. Arkasından Elmas Yıldırım'a nazire olarak, o da "Kara Destan" isimli bir şiiri yazar. Kısaca Niyazi Yıldırım'ın fikir dünyasında Elmas Yıldırım'ın büyük etkisi vardır. Gençosmanoğlu'nun esas adı Niyazi Gençaydın olduğu halde sonradan "Yıldırım" ismini ondan aldığını düşünüyorum. Elmas Yıldırım'a büyük bir hayranlık duyduğumu ben biliyorum.

Gençosmanoğlu ve Arif Nihat Asya ile ilgili küçük bir hatıratı nakletmek isterim. 1971 yılında Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu ve Rahmetli Arif Nihat Asya Elazığ'a gelmişlerdi. Malazgirt Zaferi'nin 900. yıl kutlamaları sebebiyle Muş'un Malazgirt İlçesinde bir tören düzenlenmişti. Niyazi Yıldırım'ın "Malazgirt Marşı" isimli şiiri Malazgirt Zaferi'nin 900. yılı nedeni ile birinci seçilmişti. Ülkü Ocağında gençlerle buluştular. Gençler Niyazi Bey'den "Malazgirt Marşı"ni okumasını istediler. Niyazi Bey yanında Bayrak Şairi Arif Nihat Asya varken kendisinin şiir okumasını kabul etmedi. Gençlere dönerek, "Çocuklar, Bayrak Şairi buradayken önce Bayrak şiiri okunur!" dedi. Gençlerin hatasını düzeltmeye çalıştı. Arif Nihat Asya ise, "Yok yok önce sizden istediler." dediyse de gençler hatalarını anlayarak Arif Nihat Asya'nın "Bayrak" şiirini okuması için ısrar ettiler. Neticede Arif Nihat Asya "Bayrak" şiirini okuduktan sonra Gençosmanoğlu da "Malazgirt Marşı"ni okuyarak gençleri memnun ettiler.

Evet, Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu ile ilgili yazılacak daha birçok şey var. Ben sadece ondun bilinmeyen yönlerine değinmeye çalıştım. Gerek Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu'nu gerek Elmas Yıldırım'ı gerekse Arif Nihat Asya'yı rahmet ve minnetle anıyor mekânlarının cennet olmasını Rabbimden niyaz ediyorum.

Ruhları şad olsun!..

ÂH BENİM KORLU YÜREĞİM!

Bestami YAZGAN

Savrulur deli yüreğim
Allı turnalar misâli
Bir sevda seli yüreğim
Allı turnalar misâli

Ayak uyduramaz çağa
Gönül verir al şafağa
Sancı vakti düşer dağa
Allı turnalar misâli

Alev alev göğsü üryan
Kanaından tutuşur tan
Aşka düşer yeni baştan
Allı turnalar misâli

Hasret, başa taç yazılmış
Dert, alınına borç yazılmış
Kaderine göç yazılmış
Allı turnalar misâli

Ah benim korlu yüreğim
Aklından zorlu yüreğim
Allı turnalar misâli
Başı dumanlı yüreğim

MEHMET AVŞAR'IN ŞİİRLERİNDE SÖZ SANATLARI

Ömer AYDOĞAN

Osmaniye'nin ve Çukurova'nın kültürel yapısı içerisinde önemli bir yeri olan Mehmet Avşar'ın sanat endişesi taşımadan şiirlerinde söz sanatlarını başarılı bir şekilde kullandığı görülür. Diğer şairlerde olduğu gibi o da şiirlerinde en fazla teşbih, telmih, intak, teşhis ve tezat sanatlarını kullanmıştır. Bunların dışında diğer söz sanatlarının az da olsa örneklerine yer vermiştir. Mehmet Avşar, benzetmeler dünyası son derece zengin olan bir şairdir. O, mısralarının her birinde benzetmeye yer verecek kadar geniş hayal dünyasına sahip, kalemiyle ve yüreğiyle şiire hakkını veren bir şairdir. Şiirlerinde klasik benzetmelerin yanında orijinal benzetmeler de vardır. Şairimiz baharla birlikte portakal çiçeklerinin Çukurova'yı bir uçtan bir uca kaplayan kokusuyla, güldeki tomurcukta olduğu gibi gelinlik giymiş ve nurdan yaratılmış bir kıza benzetmiştir:

*Gülde tomurcuk gibi,
Beyazlara bürünmüş.
Sanki nurdan bir kızdır,
Portakal çiçekleri.*

Mânâ âleminin sonsuzluğunda şeytanın sahipliğini kabullenen insanların çokluğundan rahatsızlık duyan şair, onları mezar taşlarına benzetmektedir:

*Mânâ sonsuz gaibi,
Şeytan asıl sahibi,
Mezar taşları gibi,
Hece hece insanlar...*

Şair, Türklerin Orta Asya'dan başlayarak üç kıtaya kadar uzanan tarihi yolculuğunda yaşanan tarihi olaylarda göstermiş oldukları üstün fedakârlık ve cesaretlerini şimşegin çakmasına ve selin taşmasına benzetmiştir:

*Asya'da şimşek misâli,
Çakanlar bizdedir, bizde!
Bir sel gibi üç kıtaya,
Taşanlar bizdedir, bizde!*

Seher vakti öterek bulunduğu ortama manevî bir huzur verdikten sonra hep birlikte gökyüzünde uçan kuşlar, bulutlara benzetilmiştir:

*Sabah vakti, bahçelerde,
Cıvıldaşır öterlerdi.
Bembeyaz bulutlar gibi,
Gökyüzünü tutarlardı.*

Mehmet Avşar, köşe başlarını tutup fildişi kulelerinden her şeyin güllük gülistanlık olduğunu savunanları ve bunların yarıdakılarını kör ve sağır olarak niteleyerek artık, halkın sesini işitmelerini haykırmaktadır:

*Ne hâle döndü sokaklar.
Kör gözler, sağır kulaklar,
Sesimizi işitmeli.*

*Tutuldu yollar, yolaklar,
Ne hâle döndü sokaklar.
Kör gözler, sağır kulaklar,
Sesimizi işitmeli.*

Şair, Çukurova'nın vazgeçilmez bir süsü olan "ağcak" bitkisinin boyunu kirazın dalına, yeşil yapraklarını zümrüde, salkımlarını da güle benzetmektedir:

*İncecik uzunca boyu,
Kirazdaki dala benzer.
Yaprakları zümrüt yeşil,
Salkımları güle benzer.*

Mehmet Avşar, çok sevdiği can yoldaşı Salih Sefa Yazar'ın ölümünden duyduğu üzüntüden dolayı kendi iç dünyasında onun ölümünü, kara bulutların çökmesi sonucu oluşan âfâta benzetmiştir:

*Kara bulut üstümüze,
Âfât gibi çöktü gitti.
Kan ağlayan kalbimizi,
Parça parça söktü gitti.*

Şair, yeşil dokusundan dolayı cennete, muhteşem suyuyla gönülleri ferahlatan Haraz'ı billur bir pınara benzeterek Çukurova'nın incisi Osmaniye'yi tasvir eder:

*Her mevsim yemyeşil cennet mi yören?
Sihrine kapılır bir defa gören.
Haraz, gönüllere ferahlık veren,
Billur bir pınardır Osmaniye'de.*

Osmaniye'nin güzel mi güzel yaylalarından birisi olan Haraz'ı senelerce evvel günlük güneşlik bir günde tanıyan şair, fundalıklar içinde bulunan zümrüde benzetmektedir:

*Senelerce evvel, günlük güneşlik,
Bir günde tanıdım, gördüm Haraz'ı.
Zümrüt gibi fundalıklar içinde,
Güldür güldür yükseldi avazı.*

Mehmet Avşar, Altaylardan Viyana'ya kadar adaletsizliğin hüküm sürdüğü coğrafya üzerine akınlar düzenleyerek adaleti sağlayan Türkleri, kâfir üstüne çöken kara buluta benzetmiştir:

*Hakan emir verir emir üstüne,
Dillerde tekbirler tekbir üstüne,
Kara bulut gibi kâfir üstüne,
Akından akına koşanlar hani?*

Toprağı vatan yapan ilahî kanunun "kan" olduğunu bilen Mehmet Avşar, toprağı milletin kurtuluşu için tuttuğu dala, sabırla, aşkla, şevkle bir araya getirilmiş çiçeğe, velhasıl hayatın ta kendisine benzetmiştir. Şaire has benzetmelerle dolu "Ebedî Vatan" şiirinde toprağa suyun verilmesiyle oluşan çamuru değil, her karışı kanla sulanarak vatan yapılan toprağı bulacaksınız.

*Dağına, taşına gönül verdiğim,
Ümidim, tuttuğum dalımsın toprak.
Sabırla yoğurup, aşkla derdiğim,
Çiçeğim, peteğim, balımsın toprak.*

*Hasretinde duman duman tütüğüm,
Bayramdır, vuslattır sende tattığım,
Uğruna varımı feda ettiğim,
Vatanım, cananım, canımsın toprak.*

*Sevincim, kederim senden yanadır,
Anam gibi adın toprak anadır,
Varlığımız senden, dönüş sanadır,
Yoluna döktüğüm kanımsın toprak.*

*Zaferle, destanla bayraklaşan sen,
Sevgisi imanla kucaklaşan sen,
Yurdumsun ecdatla dolup taşan sen,
Tarihim, destanım şanımsın toprak.*

*Yediden yetmişe seni anmalı,
Gönüller aşkınla korda yanmalı,
Bayrağım ebedî dalgalanmalı,
Kıyamete kadar benimsin toprak.*

Duruşu, söylemi ve her şeyiyle insan olduğunu söylemenin mümkün olmadığı insan müsveddelerini gölgesinden korkan ödleğe, söyleminden dolayı oduna ve sabana benzeten şair, onları şöyle tasvir etmektedir:

*Gölgesinden korkan ödlekler gibi,
Böyle meçhul durma, yaban olursun.
İfadene baktım odunsun amma,
Düzeltilsen belki saban olursun.*

Mehmet Avşar'ın, şiirlerinde kullandığı başka bir sanat da teşhistir. Bitki, hayvan ve eşyalara insana özgü özellikler vermek şiirlerde sık başvurulan bir durumdur. Aşağıdaki dörtlükte insana özgü bir özellik olan rükûda eğilme ağaçlara, soluma özelliği de renge verilerek kişileştirilmiştir:

*Rüzgâr kırbaç gibi mevsim sonbahar,
Ağaçlar rükûda gezerken suda.
Ömrümüz akşamın dar vakti kadar,
Duldada soluyan renkler uykuda.*

Çiçek, bahar gelince gelinlik giymiş kızlar gibi oynaşarak insanların gönlünü çalar. Daha sonra da rüzgârla savrulup başka diyarlara göç eder:

*Gönüller çalarsın, hırsızlar gibi,
Gelinlik giyersin toy kızlar gibi,
Semada oynaşan yıldızlar gibi,
Rüzgârla savrulur, uçarsın çiçek.*

Şair, çiçeğin oluklardan elini ayağını çekmesini isteyerek, dumanları da çiçeğin başına taç olarak kabul ederek kişileştirmeye başvurmuştur:

*Dağlar olmuş bunca yıllar durağın,
Dumanlar, başında taçlı duvağın,
Çekilmez oluktan elin ayağın,
Sanki pınarlarla akarsın çiçek.*

Aşağıdaki dörtlükte insana has bir özellik olan gözyaşı dökme ve boynu bükük kalma özellikleri sümbüle verilerek kişileştirme yapılmıştır:

*Gözyaşları pınar olmuş dağlarda,
Yanık türkülerle akar baharda.
Bülbülü beklerken zümrüt bağlarda,
Boynu bükük kalmış zavallı sümbül.*

Şair, insana mahsus bir özellik olan birinin yolunu gözleme işini pınara, ah çekmeyi oluğa, göz kamaşmasını da doğaya aktararak kişileştirme yapmıştır:

*Pınar yamaçlarda hep yolcu gözler,
Oluk, koyaklarda ah çeker özler.
Zümrüt bahçelerde kamaşır gözler,
Yürüdüm bağlara çiçekler derdim.*

Şair, olukların yamaçlara içini döktükten sonra yanık bir türkü söyleyerek akıp akmayacağını merak etmektedir. Olukların dile gelip yamaçlarla konuştuğundan sonra içli içli türküler söylemesi intak sanatına örnektir:

*Yayla burcu burcu gözümde tüter,
Koyaklar göğeri, keklikler öter.
Oluk, yamaçlarda içini döker,
Yanık yanık söyler, akar mı şimdi?*

*Her mevsim en içli türküler söyler,
Güngörmez'de dinmez suların sesi.*

Yukarıdaki beyitte de sular içli türküler söyleyerek çağlamaktadır. Okuyucuya geçmişte medyana gelmiş önemli olayları hatırlatmak amacıyla şairler şiirlerinde telmih sanatına başvururlar. Aşağıdaki dörtlüklerde şair, Çukurova'nın yetiştirmiş olduğu önemli âşıklardan ikincisi olan Dadaloğlu'na telmihte bulunur:

*Dadal mıdır kışlaklardan seslenen?
Düzlüğünde küheylanlar beslenen.
Baharda mor çiçeklerle süslenen,
Yaylalara aşiretler göçtü mü?*

*Dadaloğlu gibi başı göklerde,
Aşığı bir başka Çukurova'nın.
Dört mevsim camlarda şavkı dolaşır,
Işığı bir başka Çukurova'nın..*

Hz. Yusuf güzelliğın sembolüdür. Şairler de güzellikten bahsederken Hz. Yusuf'a telmih yaparlar. Aşağıdaki dörtlükte şair çilehânelerde Hz. Yusuf'un güzelliğinden kopan bir nur parçasının dokunduğunu belirtir:

*Çilehânelerde Yusuf'ca bir nur,
Çilehânelerde çile dokunur,
Çilehânelerde rahmet okunur,
Mânâ burcu burcu tüter mi şimdi?*

Kerem ile Aslı ve Ferhat ile Şirin Hikâyeleri bütün şairlerin şiirlerinde yer alır. Avşar da bu geleneğe uyarak şiirlerinde telmih yoluyla bu hikâyelere değinmiştir:

*Kerem gibi nice dumanın tütmüş,
Alaca şafakta koyağı tutmuş,
Sanki gökyüzüne çekilip gitmiş,
Duman dört yanını saralı dağlar.*

*Güneş vurur çayır çimen kavrulur,
Sarı yaprak harman olmuş savrulur,
Yillardır hasretle dertle yoğrulur,
Bahtı Ferhat gibi karalı dağlar.*

Şair, önemli hikâye kahramanlarımızdan Köroğlu'na da telmihte bulunur:

*Köroğlu tahtından düştü düşeli,
Değiştı oyunun kuralı dağlar...
Dadaloğlu'm Binboğa'dan göçeli,
Dertler bağrımızda sıralı dağlar.*

Yunusça bir sevgiye sahip olan şair, bu sevgiyi herkesle paylaşmak için Yunus Emre'ye telmih yapar:

*Sarı bülbül başucunda şakımış,
Zaman gergefinde şiir dokumuş.
İçenler suyundan rahmet okumuş,
Yunusça arınıp yunmuş çeşmeler.*

*Sımsıcak hasretle tutuşsun eller,
Yunusça konuşsun, Yunusça diller.
Bir sevgi selinde yetişen güller,
Gönülden gönüle yollansın da gör.*

Şair, Türk tarihine altın harflerle isimlerini yazdıran Türk büyüklerine ve küffar üstüne yıldırım gibi düşen Yıldırım Bayezid'e telmihte bulunur:

*Hani zaferlerle sarhoş kağanlar,
Başbuğlar, ilhanlar, hakanlar hani?
Hani koç yiğitler, nerede hanlar?
Yıldırımlar gibi çakanlar hani?*

Birbirleriyle ilişkili kelimelerin bir mısradan veya bir dörtlükte birlikte kullanılmasıyla oluşan tenasüp, Avşar'ın şiirlerinde yer alan başka bir söz sanatıdır. Şair, aşağıdaki dörtlükte birbiriyle ilişkili gurbet, elem, keder, dert gibi kelimelerle tenasüp yapmıştır:

*Garip pınar gibi sessizce ak da,
Hüznün duyulmasın gayrı uzakta,
Elemi, kederi, derdi bırak da,
Artık gurbet elde ağılama gönül.*

Aşağıdaki dörtlükte de öz, köz ve kül gibi kelimelerle tenasüp yapılmıştır:

*Yollar aldı dert yurduna götürdü,
Yaktı tâ özümü yaktı, bitirdi.
Senelerce bağdaş kurdu oturdu,
Bağrımda küllenen közden usandım.*

Aşağıdaki mısradan da öreke, iğ, çırık gibi kelimelerle tenasüp yapılmıştır:

“Öreke, iğ, çırık peşinde senin”

Avşar, tezat olan kelimeleri şiirlerinde bir arada kullanmakla üslûbuna ayrı bir güzellik katmıştır. Aşağıdaki mısralarda hilal ile haç kelimelerini kullanarak yüzyıllardır hep savaşılan bu kavramlarla tezat oluşturmuştur. Tezat olan kelimelerin geçtiği mısra ve beyitler aşağıda sıralanmıştır:

Her yerde **haç**lının borusu öter,
Sana **hilâl** bile yasaktır yasak!..
Açları doyuran **tok**ların vardı
Mutlaka ders çıkar **karadan**, **aktan**.
Ömründe bir defa olsun **namerde**,
Muhtaç olmuş ise **merde** yanarım.
Bilinmez olunca **destu**, **düşman**
Hayır bir tarafa, **şer** bir tarafa
Bahar gelir **yaylak**lara çıkardın,
Güzün kışlaklara inerdin kirmen.

Şairlerin şiirlerinde anlatımı kuvvetlendirmek veya söylemek istediğini daha iyi anlatabilmek için başvurulan bir başka söz sanatı ise darb-ı meseldir. Avşar'ın şiirlerinde tespit ettiğimiz darb-ı mesel örneklerinden bazıları aşağıda sıralanmıştır:

*İşte değişmeyen gerçek,
Düşman değil su uyurmuş.
“Ayıdan post olmaz” diye,
Atam ne güzel buyurmuş.*

*Ancak, balta sapı sende olmasa,
Kırılmazdı kolun kanadın çınar.*

4 ÇARPI 4**Tayyib ATMACA**

Türkülerle yüreğime dokunduğın gecelerde
Gecelerde saçlarını tarayarak dolaşırım
Dolaşırım hayallere düğümlenir hatıralar
Hatıralar hatırımdan uzaklara kanatlanır
Kanatlanır yalnızlığım kafdağından ötelere

Ötelere bakanların yakınında durulmuyor
Durulmuyor bulananlar akıntıda kayboluyor
Kayboluyor gözümüzün bebeğini sallayanlar
Sallayanlar pazarlıyor sözlerini ortalıkta
Ortalıkta daralılar safilere bakmıyorlar

Bakmıyorlar suretlere aynaları çatlattılar
Çatlattılar sabrımızın taşlarını değirmende
Değirmende öğütecek zahiremiz sözlerimiz
Sözlerimiz dallarında toplanmadan kekreleşti
Kekreleşti muhabbetler sofralarsa bıçaklandı

Bıçaklandı dostlarımız sırtımızı dönemeyiz
Dönemeyiz sözümüzden buyursunlar kişlesinler
Kişlesinler derinlere dökülelim oluklardan
Oluklardan akanlarla aslımıza karışalım
Karışalım cambazların hilekârlık yapmasına.

DİVAN ŞAİRİ NASIL YETİŞİR?

Mehmet PEKTAŞ

Divan şairi; bilgi, birikim, kültür ve inanç açısından güçlü bir geleneğin mensubuydu. Bu geleneğe dâhil olarak divan şairi sayılmanın belli koşulları vardı. Şairliğe heves eden kişinin, şiir yazmaya başlamadan önce geleneği öğrenmeye, geçmiş şiir birikimini tam anlamıyla tanımaya dayanan bir hazırlık sürecinden geçmesi, Arapça ve Farsçayı öğrenerek bu dillerin edebiyatlarını yakından bilmesi gerekirdi. Aynı zamanda aydın olmanın bir gereği olarak görülen bu süreç, okuma, araştırma ve inceleme gibi teorik çalışmalarla başlardı.

Şair adayının geçeceği ilk aşama, eski kaynaklar üzerinde araştırma ve incelemeler yapmaktı. “Bir şeyi ayrıntılı ve kapsamlı olarak inceleme, mahiyetini anlamaya çalışma, geniş bilgi edinme anlamlarına gelen *tetebbu*’, önceden yazılmış şiirler üzerinde okuma, düşünme ve değerlendirme çalışmasını anlatır. *Mütâla*’a da, hemen hemen aynı anlamdadır.¹” Bu çalışmaları büyük şairlerden şiir ezberleme faaliyetleri takip eder. Nizâmî-i Arûzî’den edinilen bilgilere göre şairliğe heves eden birinin, gençlik yıllarından itibaren eski şairlerden 20.000 beyit, daha sonrakilerden de 10.000 beyit ezberlemesi gerekirdi.² Üstat şairler, ezberleme işini tamamlayan şairden bir sonraki aşama olarak ezberlediklerini unutup gelmesini isterlerdi. Böylelikle şair adayının geçmiş şiir birikimini özümsemesi sağlanırken, eski şairlerin hayallerini tekrar etmesinin de önüne geçilmiş olurdu. Şairin yetişme sürecini bir okul olarak değerlendirilen Cemal Kurnaz’a göre teorik çalışmaları tamamlayan şair adayı bu okulun “hazırlık sınıfı”nı başarıyla bitirmiş olurdu.

Şair adayı, teorik çalışmalardan sonra *kûşîş*, *mümâreset*, *âzmâyîş*, *verzîş* gibi terimlerle anlatılan uygulamalı çalışmalara geçirdi. “Süreklî ve sıkı çalışma, alışma, alıştırma anlamlarına gelen bu terimler, özellikle belli bir eser veya şiir üzerinde pratik yaparak el yatkınlığı, alışkanlık, deneyim ve beceri kazanmayı anlatır.³” Bu aşamada şiir heveslisinin şiir bilgisi ve yeteneğini geliştirmesi için nazirecilik geleneği devreye girer. Sanatın başlangıcı “taklit” olduğuna göre şiir ve edebiyatın; buna paralel olarak şairin kendini geliştirmesinde nazireciliğin önemi azımsanamaz.⁴ Sözlük anlamıyla “bir şeye benzemek üzere yazılan örnek, karşılık” demek olan *nazîre*, terim olarak bir şairin şiirine, yine o vezin (ölçü) ve kafiyede (uyak) söylenen manzumeyi ifade eder. Şair adayları için bir anlamda meşk faaliyeti olan bu temrinler Tanpınar’ın ifadesiyle, eski şiiri hakikî bir atölye çalışması haline getirmiştir.⁵

Kimilerine göre bir şiirin nazîre olabilmesi için şekil kadar özde birlik, yani ifade, eda, konu birliği de esas kabul edilir. Kimilerine göre de bir nazîre, zemin şiiri (nazire yazılan şiir) her bakımdan geçmeli, en azından onu yakalayabilmelidir. Değilse, şeklen nazîre gibi olsa da esasta buna nazîre denemez.⁶ Nazirecilik geleneği, divan şiirinin varlığını sürdürdüğü bütün asırlar boyunca önem ve tesirinden bir şey kaybetmeden devam etmiştir. Öyle ki, eski şiirin tamamen ortadan kalktığı Cumhuriyet devrinde dahi nazirecilik geleneğinin etkileri görülmektedir. Bu dönemin kimi şairleri tamamen eski tarzda nazireler kaleme almışlar, nazirecilik geleneğini bir anlamda devam ettirmişlerdir.⁷

Şair kabul edilmek için aşılması gereken sürecin dışında şairler, yaşadıkları devrin ilimlerinden haberdar olmalıydılar. Bu konuda Fuzulî’nin söyledikleri dikkate değerdir: “İlimsiz şiir, temelsiz duvar gibi olur ve temelsiz duvar ise gayet itibarsızdır. Şiirimin payesinin ilim ziyetinden yolsun olmasını haksızlık bilip, bir müddet hayatımın nakdini aklî ve naklî ilimlerin kazanılmasına sarf ederek, ömrümün hâsîlatını hikmet ve hendese kazançları edinmek için harcadığımdan, giderek, çeşitli hüner incilerinden nazımın güzeline süsler düzenledim ve yavaş yavaş hadis ve tefsir hakkında etraflı bilgi edinip, şiir erdemine kınanacak bir iş gözü ile bakmanın himmet yoksunluğu olduğu gerçeğine ulaştım.⁸”

Tezkire yazarı Latîfî⁹, Fânî’den bahsederken onun İsa Hoca lakabıyla bilindiğini ve şiir yazar öğrencileri olduğunu söyler. Fânî’nin öğütlerini nakleden Latîfî bu öğütlerin şiire heves edenlerce bilinmesinin lüzumlu olduğunu anlatır. Prof. Dr. Mehmet Çavuşoğlu bir makalesinde bu görüşleri maddeler halinde bugünkü Türkçe ile verir:

“1-Nazma başlayan Farsça ve Arapça öğrenmeli, hatırında çok kelime ve deyim bulundurulmalıdır. Böylece beyitlerinin sağlam, şiirlerinin kusursuz olmasını temin etmiş olur. Şiir bir binâ gibidir. Binanın malzemesi hazır ve o binaya uygun olmazsa istenilen şekilde yapılması mümkün değildir. Eğer malzemede eksiklik olursa o binâyı kuramaz malzeme binâyı uygun değilse bina güzel olmaz.

2-Bir kimsenin ilmi yoksa şiir yazmamalıdır. Çıplak bir insanın beline kemer bağlaması uygun değildir.

3-Şiirden anlamak, şair olmanın ilk basamağıdır. Şiirin sanatlarını, şiiri süslemek için nelerin lâzım geldiğini bilmek şairin sermayesidir. Eğer bir şiir heveslisi alelâde vezinli, kâfiyeli söz düzecekse şiirden anlamakla yetinsin, bu daha iyidir; eğer kötü bir şair olacaksa sözün inceliklerini anlamakla kalmalıdır.

4-Şair, kendisini gerçekten şair zannedip bu zannına güvenmemek, câhillerin ve şiirden anlayanların övmesine aldanarak kendisini şair zannedip gururlanmamak. Şiirden anlayanlar kendisinin ahmak, budala olduğunu mecazî ifadelerle söylerler; o ise söylenenleri hakikî manâsıyla alıp kendisini övdüklerini zanner.

5-Şair, şiirini tanıtmaya ve kendisini anlatmaya kalkışmamalıdır. Böyle bir hareket olgun ve bilgili insanlara yakışmaz.

6-Şiirle meşgul olan, günah olan şeyleri ifade etmek yolunu tutmamalı. Daha önemlisi, şiirle çok uğraşıp dinin emirlerini yerine getirmekten, namaz ve duadan ayrılmamalı.”¹⁰

Latîfî, “müteşâir (şair geçinenler)” olarak ifade ettiği kimseleri de birkaç kısma ayırır:

1-Manzûm söz söylemeye kudreti olmadığı, şiir ilminden haberi bulunmadığı için ya bir şairin mahlasını değiştirerek veya birkaç güzel beytini alarak kendi şiirleri diye takdîm edenlerdir. Bunları çok âdî bir hırsızlıktır. Şairin dîvanında veya şiirlerinin bulunduğu bir mecmûada bunların çaldıkları beyit veya beyitler bulunabilir.

2-Bir kısmı vardır ki, onlar vezinli söz söyleyebilirler fakat kâbiliyetleri hayaller ve manâlar bulmaya kâfi değildir. Anlayışlarının kıtlığından ve yaradılışlarında şairlik mayası bulunmadığından sanat icat edip yeni bir tarz ortaya koyamazlar. Bu sebepten, zarûrî olarak kendilerinden önce gelmiş şairlerin manâlarını alırlar. Dolayısıyla hırsızlığa alışıp, söylenmiş sözleri tekrar ederler.

3-Bir kısmı da başkalarının şiirlerinin manâlarını aynen alırlar, fakat lafzını değiştirirler. Hayâl ve sanatlar ise aynı kalır. Buna söz hırsız ve mukallid derler ki makbûl bir hüner değildir. Manâya dokunmadan kelimeleri değiştirerek yapılan hırsızlığın adı “selh”dir ki, manâsı “deri yüzmektir”.

4-Bir kısmı Fars veya Arap şairlerinin şiirlerini tercüme ederler. Yahut o şairin bir manâsını traş ederek hoş gidecek şekli koyar. Veya tazmîn yahut iktibas yoluyla kendi şiirinin arasına katar. Bu tür çalma, diğerlerine nisbetle hoş görülmüştür. Latîfî, Ahmed Paşa'nın şiirlerinin ekseriyetle İran şairlerinden tercüme olduğunu söyler. Fakat onunki biraz da beşinci kısma girer.

5-Bu kısımdaki şairler, üstad bir şairin şiirindeki manâyı alır, ince zevki, keskin zekâsı ve şair yaradılışı ile o manâdan bir manâ daha çıkarır, oradaki sanatlardan başka sanatlar kullanır. Bu türden olanlar yaratıcı, orjinal hayaller meydana getirici şairler gibi telakkî edilmişlerdir.¹¹

Uzun süren hazırlık safhası sonrasında şiir heveslisi, şair olarak adlandırılabilir bir yetkinliğe kavuşmuş, geleneğin tam bir temsilcisi olmuştur. Kendisine daha önceden telkin edilen bir estetik tavırla, şiirini kurmak durumundadır. Zira “kendinden önce gelmiş üstatların, büyük şöhretlerin eserlerinden edebiyat terbiyesini alarak yetişen şairin bütün sanat görgüsünü bu örnekler meydana getiriyordu.”¹² Şair, doğal olarak kalemını bu terbiye doğrultusunda geçmiş örneklere benzer şekilde oynayacak ve sıra dışı eserler meydana getirmeyecek/getiremeyecektir. Divan şairi, bu gelenek sayesinde önünde hazır bir malzeme ve sayısız örnek bulur. Bu hazır malzemeye daha önceden yazılmış sayısız şiire benzeyecek tarzda yeniden şekil verir. Son noktada, geleneği içine kattıkları ile beraber sonraki şairlere devreder. Öte yandan gelenek, şiirin sınırlarını kesin hatlarla çizmiştir. Bu kesin çizgiler nazım şekli, vezin (ölçü), kafiyeye (uyak) gibi dış unsurların yanında konu, kelime dünyası, benzetmeler, mazmunlar gibi iç unsurlarda da kendisini gösterir. Mesela, sevgilinin boyunun uzunluğu bütün şairler için bir güzellik unsurudur. Bu uzunluğu ifade etmek üzere kullanılacak kelimeler bellidir: Serv, nây, sanavber, şimşâd, ar'ar, nihâl, çınâr, tûbâ, elif vb. Şair, sevgilinin boyu ile ilgili bir hayalini anlatacaksa bu kelime ve benzetmelerle ifade etmelidir. Şaire düşen elindeki hazır malzeme ile ifadeyi en güzel hale getirmektir.

Böylesi zorlu bir süreçten geçerek yetişen şairler tarafından “Türk edebiyatının “yüz akı” diyebileceğimiz bir hususiyete sahip “muazzam” bir edebiyat oluşturuldu.”¹³ Yazılan şiirler elden ele, dilden dile dolaştırılarak şura meclislerinde okundu, mecmualara geçirildi. Nihayet belli bir sanatsal olgunluğa ulaştıktan sonra şairler divan sahibi olabildiler.

¹ Cemal Kurnaz, *Osmanlı Şair Okulu*, Ankara 2007, s. 10.

² Ömer Faruk Akün, "Dîvan Edebiyatı" *TDV İslam Ansiklopedisi*, C. 9, İstanbul 1994, s. 413.

³ Kurnaz, **a.g.e.**, s. 14.

⁴ M. Fatih Köksal, *Sana Benzer Güzel Olmaz, Divan Şiirinde Nazire*, Ankara 2006, s. 120.

⁵ Ahmet Hamdi Tanpınar, *19uncu Asır Türk Edebiyatı Tarihi*, İstanbul 2003, s. 21.

⁶ Köksal, **a.g.e.**, s. 119.

⁷ Köksal, **a.g.e.**, s. 119

⁸ M. Nur Doğan, *Fuzûli'nin Poetikası*, İstanbul 1997, s. 92.

⁹ Latîfi tezkiresinin kaynak değeri, içeriği, dili ve üslubu üzerine çeşitli eleştirilerimiz bulunmakla birlikte, şiir hakkında naklettiği bu öğütler muteber görünmektedir.

¹⁰ Mehmet Çavuşoğlu, "16. Yüzyılda Dîvan Edebiyatı – Dîvan Edebiyatında Şiir Kavramı-", *Osmanlı Divan Şiiri Üzerine Metinler*, İstanbul 1999, s. 212-213.

¹¹ Çavuşoğlu, **a.g.m.**, s. 213.

¹² Akün, **a.g.m.**, s. 413.

¹³ Ahmet Kartal, "Klasik Türk Edebiyatı'nı Anlamak", *Şiraz'dan İstanbul'a Türk-Fars Kültür Coğrafyası Üzerine Araştırmalar*, İstanbul 2008, s. 343.

KAYNAKLAR:

Ahmet Hamdi Tanpınar, *19uncu Asır Türk Edebiyatı Tarihi*, İstanbul 2003.

Ahmet Kartal, "Klasik Türk Edebiyatı'nı Anlamak", *Şiraz'dan İstanbul'a Türk-Fars Kültür Coğrafyası Üzerine Araştırmalar*, İstanbul 2008, s. 343-357.

Cemal Kurnaz, *Osmanlı Şair Okulu*, Ankara 2007.

Mehmet Çavuşoğlu, "16. Yüzyılda Dîvan Edebiyatı -Dîvan Edebiyatında Şiir Kavramı-", *Osmanlı Divan Şiiri Üzerine Metinler*, İstanbul 1999, s. 208-218.

M. Fatih Köksal, *Sana Benzer Güzel Olmaz, Dîvan Şiirinde Nazire*, Ankara 2006.

M. Nur Doğan, *Fuzûli'nin Poetikası*, İstanbul 1997.

Ömer Faruk Akün, "Dîvan Edebiyatı" *TDV İslam Ansiklopedisi*, C. 9, İstanbul 1994, s. 388-427

BENİ

Hasan Fahri TAN

Mahmur gözlerinde yittim, a cânânım bul beni
Al da fırlat yâd ellere, âzâd et kurtul, beni.

Rûhumun tâ derûnudur mesken-i menbâ-ı dert
Râm olmuşum dest-i dile, mest kıldın ey kul beni

Elindense mevtim ey yâr kâkülünden örülmüş
Bir kefene sarmala ki sarmaz başka çul beni

Üstüme bir nişâne koy sayhâsıyçün uşşâkun
Mezarımda taşlasın ko, bu ehl-i ukûl beni

NASUH

Mest olup da söyledim her ne söyledi isem
Alır mıydım âhını aklım başımda olsa

Rûhumun enkâzını senden başka kim görür
Revâmıdır göz yummak; bu dert beni öldürür

Ey benim nazladığım, nazlandığım, gücenme
Böyle miydim eskiden, nasıl oldum ben harab

Üzdüm seni, /bin özür/, dost hiç kusur görür mü
Mataramda su bitmiş; dostluğun bana ikram

İKİ ÖLÜM ARASINDA**Erdal NOYAN**

Zehir gözlerin sebep panzehir gönder bana
Veya gündüz değil de geceleyin gel bana

Mehtap da uyur belki yıldızlar sabah sanır
Zaman lekelenmemiş gizemini kuşanır

Mekânım hırçın dağın güneş bilmez vadisi
Bulut üstünde bekler aşkı rüya perisi

Gözlerime tedbiren kalbini göster önce
Sonra boya beyaza siyahımı gönlünce

Biliyorum gelmezsin gitmiyorsun da ama
İki ölüm arasında oynuyorsun daima.

MUHACİR

Bir anı solgun sayfalarda
Uyandırır eski düşleri

Döner yaralı kırsırağa aşk
Kanar kül rengi sönüşleri

Yanardı mehtap eleminden
Evler örtmese ölüşleri

Hasat mevsiminde azizem
Muhacir eyler dönüşleri.

BİHABER**Azade TURAP**

Ne yaşar, ne ölür, ne us'lanırım
Geçiyor günlerim benden habersiz
Ansızın toprağa gör yaslanırım
Duyarsın giderim senden habersiz

Çıkmıyor yollarım semt sokağına
Batmışım bir kere yar batağına
Kargalar konarken gül otağına
Bülbülün dalı yok gülden habersiz

İncitme duymasın vefasız yâre
Ağyarda bulunmaz bu derde çare
Ölmedi sürünür can pare pare
Yaşıyor bir garip tenden habersiz

Efkâra zaman yok tutsak dertlere
Eşgalim çizilir yalan kentlere
Aldırma nalüzüm yosma fertlere
Yanıyor gençliğin dünden habersiz

Davamı çağlara eylerken azık
Kahretme bu kadar nolur yazık
Dediler o gönlün akortu bozuk
Vuruyor mızrabım telden habersiz

Yoklukla hemhaldır gece yoldaşım
Kelime arkadaş hece sırdaşım
Menzile ererken nice gardaşım
Yolunu ararım yönden habersiz

Gözlerin gönlümü katleden zalim
Anlatsam anlamaz toz duman halim
Onurlu tek dostum turabdır yârim
Kapanır gözlerin Kün'den habersiz

Yıktın be dağ gibi yıktın eri de
Anladım gençliğim kaldı geride
Söyleyim gelmişken lafin yeri de
Azade bu günden dünden habersiz

GÜCENDİM**Salih ÖZEL (Evrenî)**

Ömür geldi geçti yaş oldu elli
Ne gecesi belli ne günü belli
Dereler çağladı bulanık selli
Durulup akmayan sele gücendim

Olursa bir günde halimi soran
Derim ki gam oldu ruhumu yoran
Bir gün de dinmedi hep rüzgâr boran
Serince esmeyen yele gücendim

Dostum sandıklarım sırtımdan vurdu
Felek yaktı külüm göğe savurdu
Kimi tellal oldu halim duyurdu
Arkamdan söyleyen dile gücendim

Kader hep yolumu yokuşa sürdü
Yokuşu çıkarken bedenim yordu
Dostum yüz çevirdi el tuzak kurdu
Yarene gücendim ele gücendim

Bulamadım bir gün candan seveni
Sevip de canana gönül vereni
Gül yerine diken der di *Evrenî*
Gülzar da açmayan güle gücendim

KADIN**İsmail Kutlu ÖZALP**

Kadın merhamettir, kadın şefkattir
Başka türlü ölçüp biçmedim asla
Her addan öteye adın şefkattir
Kadr-ü kıymetinden geçmedim asla

Gökte yıldız varsa o yerde süstü
Hak bir değer vermiş değerler üstü
Öyle çakılmış ki yüreğe büstü
Ayrılık bahsini açmadım asla

Bilirim, düşersem ellerim olur
Susarım, konuşan dillerim olur
Benimle hâllenir, hallerim olur
Bülbülüm, gülümnden uçmadım asla

Gâhî bahar olur gâhî yaz olur
Bir sevda sükûtu, bir avaz olur
Gahi can alıcı, gahi baz olur
Yine de öteye kaçmadım asla

Gördüğüm duyduğum ne varsa sildim
Kadını varlığın değeri bildim
Dünya töresiymiş, sevdim, sevildim
Elimi dilimi sürçmedim asla

Benden ayrı değil, özümdür benim
Ahd-u emanımdır, sözümdür benim
Her ne yana baksam gözümdür benim
Bir başka birini seçmedim asla

Bu *Kutlu ozanın* yârânı, yârı
Göm değil gönüle hasretin narı
Beni ben kılandır bendeki varı
Ben kendi kendimden göçmedim asla

SEBEB-İ HAYAT**Mustafa BENEKLİ**

Yazıyla anlatamaz ne şiir ne de roman
Tarif edecek olan yüreğe niyet lazım
Her şeye ilaç olur denilse bile zaman
Sevdayı unutmaya sabırdan diyet lazım

Sevmek; deli tay iken köşelerde sinmektir
Ahmakıslatan gibi birdenbire dinmektir
Berzahtan ta arşa dek çıkıp geri inmektir
Halden hale geçmeye biraz meziyet lazım

Düşte bade denilen gönüllerin teridir
Hayat boyu tatmamak, betterin betteridir
Sonu ise insanın dürülen defteridir
Maşuka âşık için daim eziyet lazım

Daldan dala konarak, sevgi anlaşılabilir
Dünya üstüne gelse seven yürek yılamaz
Sevdayla dolu gönlü, kimse mağlup kılamaz
İkrarda durmak için sağlam dirayet lazım

Veysel neye yarardı ondaki aşk olmasa
Karacoğlan ölüdü, sazı dertli çalmasa
Taptuk Emre yıllarca içeriye almasa
Yunus O'na meftunken kimlere ayet lazım

KASİYER KIZ**Habib KARASAKALLI**

Aslında bahaneydi sık sık markette bitmem
Bahaneydi aslında ekmek, şeker, çay almam
Onca kasiyer kızdaki yalnızca sana gitmem
Aslında tek sebep var: Gözlerine bayılmam

Tüm maaşı sizin şu markette harcamışım
Cebimdeki son param anca bir sakız eder
Meteliksiz günlerde kaç defa borç almışım
Kaç defa evden kovmuş beni bu yüzden peder

Marketten aldıklarım birkaç yıl gider bana
Lakin seni görmesem içimde yara kalır
Çeşmimin hep çeşmine değdiğini babana
Biri der de inşallah cebimde para kalır

Yoksa sen hep kasiyer ben hep pulsuz kalırım
Bu al-verde yalnızca kazanan patron olur
Sen evde kalmış bir kız bense çulsuz kalırım
Senin yüzün buruşsa benim neşem kaybolur

GÖZLERİN**Yasin USTA**

Mecnunlar Keremler misali aşka
Tok olmamın sebebidir gözlerin
Gökçen gibi bakmasaydın sen keşke
Yok olmamın sebebidir gözlerin

Ben Eros'u bilmem, Kürşad'dan söyle
Türküyle saz ile gönlü hoş eyle
Ulubatlı gibi kal'ada böyle
Tek olmamın sebebidir gözlerin

Fayda yoktur kurtulamam seyirden
Yaradan yaratmış sanki şiirden
Karakaş altından bakınca birden
Şok olmamın sebebidir gözlerin

Kör olsun, kahrolsun bize kin güden
Bir cinayetim var, sormayın neden
Yayında çıkınca can telef eden
Ok olmamın sebebidir gözlerin

KARAKOÇ'UN ARDINDAN**Halit YILDIRIM***Abdurrahim Ağabey'e dua niyetine*

Kafiyeler öksüz, heceler eksik
Şiirin çadırı çöktü ardından
Gülmüyor çehreler, suratlar asık
Şairler gözyaşı döktü ardından

Kalemler yazmıyor tükendi sözler
İlk günden dostların hep seni özler
Karakoç dendi mi yürekler sızlar
Şiirler boynunu büktü ardından

Bayramlar ağladı, mateme döndü
Muarızların bile neşesi söndü
Hasana mektuplar postada yandı
Irmaklar gözyaşı aktı ardından

Hâkimler, tohdurlar, mebuslar üzgün
Mağdurlar, hastalar, seçmenler kızgın
İbişler, liboşlar canından bezgin
Şaşkın şaşkın hepsi baktı ardından

Ters esen rüzgârın kırıldı gücü
Hedefsiz okların köreldi ucu
Safa durdu cümle şucu ve bucu
Cümlesi bir ağıt yaktı ardından

Lambada titreyen alev buz tuttu
Kâğıtlar kalemi aşta uyuttu
Mihriban kendini bile unuttu
Kalbini yerinden söktü ardından

BEKLENEN**Mehmet Fatih KÖKSAL**

Sevgiyi giyindim, üşümem daha
Sevgiyle yeşeren çiçek solar mı
Taze bir yürecik atıyor şurda
Bilmem ki ölüme daha çok var mı

Düşünmek, dokunmak, bakmak öylece
Zamanı eritmek gözbebeğinde
Nurlu bir gündüzdür seninle gece
Gelirim ölmezsem, “gel” dediğinde

Hayat ışıktır kavlimiz bizim
Derinden derine sızan can suyu
Bağıma destursuz girip soran kim
Beynimi çatlatan çetin soruyu

Ne ümit tükenir, ne sevda biter
Her gece yeniden doğar bu sevgi
Ne hesaba sığar, ne akıl yeter
Gökten yağar, yerden ağar bu sevgi

Sevgiyi giyindim, üşümem daha
Sevgiyle yeşeren çiçek solar mı
Taze bir yürecik atıyor şurda
Bilmem ki ölüme daha çok var mı

NİYAZ MAKAMINDA**İsmail GÖKTÜRK (Aczî)**

Kalbimi aşkınla doldur ilâhî
Lütfu kereminle oldur ilâhî
Yakînimi artır, rızâna erdir
Kulun tâkatsiz sen buldur ilâhî

Resûlün aşkına yandır ilâhî
Sermedî feyizle kandır ilâhî
Seyyîâtı kalbet hasenât olsun
Rahmet deryâsına bandır ilâhî

Hâlimiz katında âyan ilâhî
Kulun yola düştü yayan ilâhî
Mâsivâda rezil rüsvay olmuşuz
Sensin hâlden hâle koyan ilâhî

Hazreti Pîr elden tuttu ilâhî
Dervişlik yoluna kattı ilâhî
Bizi Sâdâtına kıldı emanet
Kulun ihsanını tattı ilâhî

Esmâna muhatab eyle ilâhî
Kulum diye hitab eyle ilâhî
Bizi azâd eyle dünya derdinden
Zikrin ile bîtâb eyle ilâhî

Bırakma gayrıya muhtaç ilâhî
Âfet-i kalbe ver ilaç ilâhî
Îrâde sendendir bizi mürîd kıl
Kulluğumuz eyle miraç ilâhî

Aczî, habîbine ümmet ilâhî
Dervişlik ne güzel nimet ilâhî
Sabr ile dâim kıl, sâfâya erdir
Nasib eyle Pîr'den himmet ilâhî

TEZATLAR DESTANI

Âşık HUZURÎ

Yeni bir destanı icad eyledim
Dinleyin ahbaba yadigârım var
Mahzun gönülleri etmek için şâd
Ağlarım sızların ah-u zârım var

Yüz bin deve gelir-gider katarım
Nerde akşam olur orda yatarım
Her ne ister isem alır satarım
Kimse karışamaz ihtiyarım var

Ben icad eyledim havayî yolu
Yazda ferahlarım sağ ile solu
Kırk mağazam var rüzgârla dolu
Kafdağı ardında bitpazarım var

Görmediğim şeyi aslâ sezemem
Korku bilmem hiç yalnız gezemem
İcap etse kendi adım yazaman
Kâtiplikte gayet iştiharım var

Gözüm ışıklıdır güne dayanmaz
Aklım çoktur amma kimse beğenmez
Asılmağa gitsem sicim inanmaz
Böyle yüz bin ahbab yüz bin yârım var

İbadet eylerim namazı kılmam
Temizlik severim lekemi silmem
Ömrümde zararsız günümü bilmem
Her senede yüz milyonluk kârım var

Düşüğüm yok hiçbir düşman kastine
Kaçsam kimse geçiremez destine
Kuvvetliyim keçe kilim üstüne
Yaya yürümeğe iktidarım var

Sözüm lezzetlidir hatırlar yıkmaz
Yalan da söylesem dinleyen bıkmaz
Uykuda kötü söz ağzımdan çıkmaz
Büyük küçük tanır namus ârım var

Parasız kalanlar bana el verir
Çok köprülü sular geçsem yol verir
Evvel param alır sonra mal verir
Her tüccar yanında itibarım var

Cömertlikte yoktur misl-ü menendüm
Herkes kesesinde yesin efendim
Yalnız yatmaktan bezdim usandım
Odamda yüz güzel Gülizârım var

Her kim saz çalarsa âşık bilirim
Dilsiz adamları sâdık bilirim
Herkesten kendimi fâik bilirim
Kibrim yok amma az vakarım var

Sarhoş olup meyhanede susmalı
Bir iyilik gördüğünde küsmeli
Adam öldürenin tüyün kesmeli
Böyle akla yakın çok kararım var

Göze ilâç verdim yaşı akmadı
Az açıldı amma doğru bakmadı
Yüz hastaya baktım biri kalmadı
Doktorlukta büyük iftiharım var

Sorman arkadaşlar benim kederim
Tâ ezelden tersinedir kaderim
Hânemiz fevkinde durur pederim
Biraz hasretliyim intizarım var

Lâzım olan şeye zihnim yormadım
Kendi hânem yolun bile sormadım
Adın işitmedim kendin görmedim
Gönlüm eğler birkaç kafadarım var

Haklı haksız bir söz altında kalmam
Hırsızlıkta etsem açıkta kalmam
Aldığımı vermem verdiğim almam
Yeni alış-veriş intişarım var

Huzurî sözlerin halli muhaldir
Mânasın anlayan ehl-i kemaldir
Ben de bilmem ne devlettir ne maldır
Bitmez hesap olmaz bunca varım var.